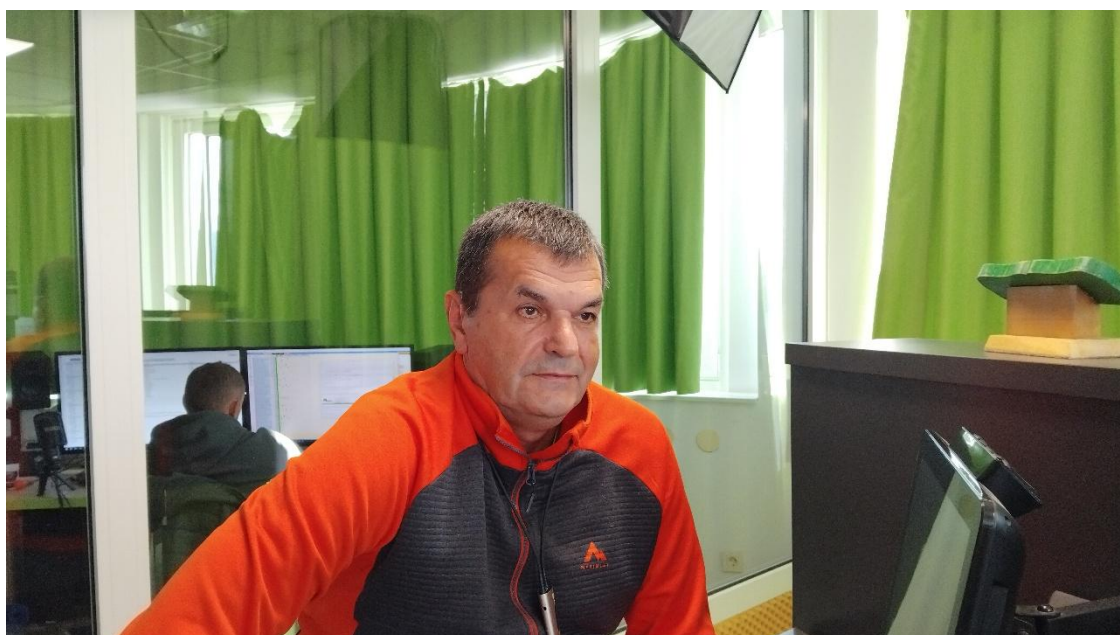

V OTROŠTVU SEM BIL BOLJ TIHO...

Katarina Lukešević

Boris Horvat Tihi

Foto: Rok Bašnec

Morda niste vedeli, zakaj ima predsednik **Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS** s sedežem v Kranju **Boris Horvat Tihi** dodatek Tihi k svojemu imenu? To je bil namreč vprašan tudi v oddaji **Odrpta dlan** v sredo, **1. oktobra 2025**, ko ga je voditelj oddaje Borut Pogačnik na željo poslušalcev tudi vprašal. Ker je imel **težave s sluhom** že v otroštvu, je bil vedno v družbi bolj molčeč in tako so mu že v zgodnjem otroštvu dali **vzdevek Tihi**.

Sicer pa je bila oddaja posvečena **70. letnici Društva AURIS Kranj**, ki jo bodo praznovali **12. decembra ob 12. uri letos** v Prešernovem gledališču v Kranju. Kot je bilo mogoče zvedeti bo slavnostna govornica predsednica Državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič. Več o tem bomo zapisali v prvi decembrski letošnji številki Sporočevalca. Društvo AURIS Kranj izvaja tudi zanimive **posebne socialne programe**, ki so **namenjeni gluhih in naglušnih s področja Gorenjske**, saj društvo **pokriva kar 18 občin**.

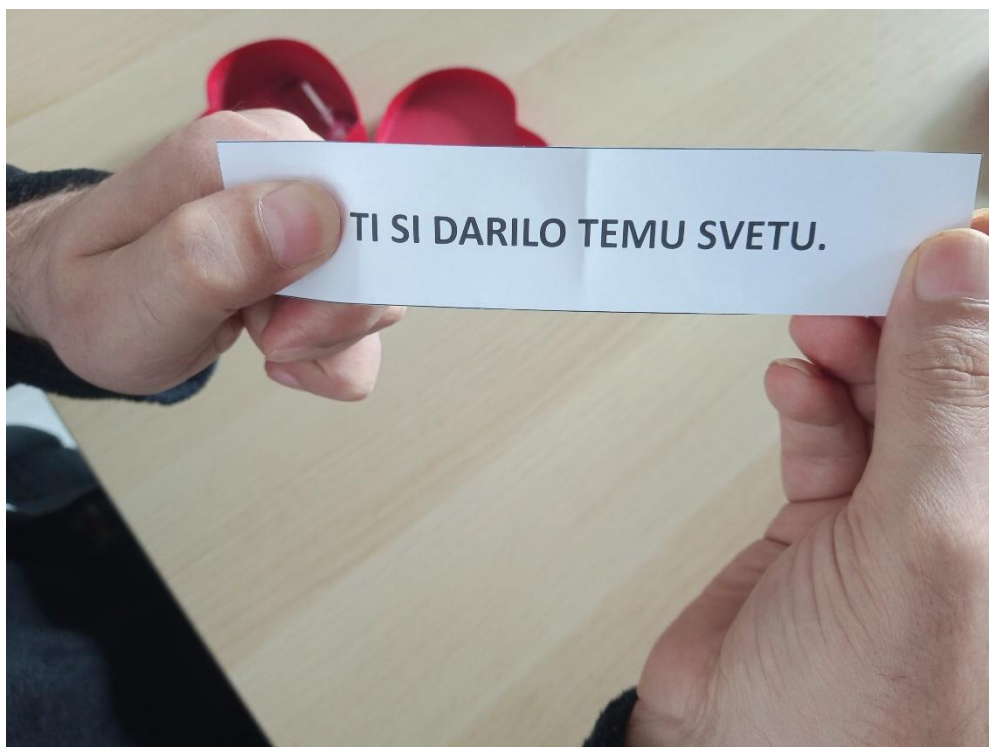
Kakor je že v navadi pri naših oddajah, so bila tudi tokrat postavljena tri didaktična vprašanja na temi gluhot in naglušnosti. Boris Horvat Tihi je namreč v oddaji povedal, da **kar polovica oseb po 65. letu nima več dobrega sluha in da velika večina že uporablja aparat za naglušnost**.

Tudi njegova izkušnja z aparatom sega deset in več let nazaj, vendar so bili v tistem času aparati precej manj zmogljivi in natančni, kot pa je to danes. Njegov aparat, ki ga je uporabljal tudi v oddaji s **pomočjo slušne zanke**, mu omogoča, da **sliši samo govor in da aparat izloča vse druge zvoke**.

Društvo AURIS Kranj sodeluje tudi pri pomoči starejšim v različnih domovih, kjer poskrbijo za čiščenje slušnih aparatov in za odpravo manjših tehničnih težav, kot je zamenjava baterij in drugo. Za svoje delo so nedavno prejeli tudi priznanje Občine Cerklje na Gorenjskem, o čemer smo poročali tudi v zadnji številki Sporočevalca.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-boris-horvat-tihi>

DELAVNICA MOČ LJUBEZNI Andreja Kokelj

Ti si darilo temu svetu.

Foto: Andreja Kokelj

Društvo Vita je 9. septembra 2025 v sodelovanju z **Nino Lorgier** izvedlo **delavnico** z naslovom »**Moč ljubezni**«, namenjeno preprečevanju in blaženju socialnih ter psihičnih posledic invalidnosti. Delavnica je bila zasnovana z namenom razvijanja čustvenih in socialnih veščin udeležencev. V vsebinskem delu so se osredotočili na ključna vprašanja, kot so: Kakšen pomen ima hvaležnost v življenju posameznika? Kako ljubeče in pozitivne misli vplivajo na naša čustva? Skozi pogovor, praktične vaje in delovne liste so udeleženci skupaj raziskovali, kako lahko prispevajo k **boljši čustveni stabilnosti in medosebni povezanosti**.

Na začetku delavnice so prejeli simbolična darila, ki so jih kasneje povezali z osebnim pomenom ljubezni in jih med seboj podelili. Ta gesta je ustvarila prijetno vzdušje in občutek sprejetosti. V nadaljevanju so udeleženci skozi **besedne vaje raziskovali izraze ljubezni** – tako v govorni kot pisni obliki. Vsak je imel priložnost deliti svoje doživljanje vaj z ostalimi. Skupinski pogovor in individualno delo z **delovnimi listi**, sta omogočila poglobljen razmislek o osebnih občutkih ter iskreno izmenjavo izkušenj.

Vzdušje v skupini je bilo zelo spodbudno – **udeleženci so bili motivirani za sodelovanje**. Posebej velja izpostaviti, da so svoje občutke delili prav vsi, tudi Aleš, Breda in Ida, ki so običajno bolj zadržani. Jernej, ki zaradi svoje oviranosti ni mogel izvajati vaj, je sodeloval s svojo prisotnostjo in ustvarjalnostjo – risal je vzorce z različnimi barvami, kar je prispevalo k bogastvu delavnice. Delavnica »Moč ljubezni« tako je **dosegla svoj namen – okrepiti socialne vezi, spodbuditi čustveno izražanje ter ustvariti varen prostor za medosebno povezanost**.

LANI JE 47 DAROVALCEV PO SMRTI PODARIL 146 ORGANOV Sergeja Širca

Nataša Pirc Musar in Nina Žitek

Foto: Miran Juršič

Častna pokroviteljica dogodka v soboto, 4. oktobra 2025, ob **25-letnici delovanja Slovenskega društva Transplant** predsednica Republike Slovenije dr. **Nataša Pirc Musar** se je v svojem pozdravnem nagovoru pridružila pozivom k iskrenemu pogovoru o **darovanju organov in tkiv**. »Odločitev je osebna, a z izraženo privolitvijo omogočimo, da bo spoštovana takrat, ko bo to najpomembnejše. Prav iskren pogovor je prvi korak k temu, da nekoč komu lahko podarimo drugo priložnost za življenje. Kot mi je znano, v Sloveniji trenutno na presaditev organa čaka okoli 200 bolnikov. Le s sodelovanjem vseh, z zaupnim dialogom in zavedanjem, da vsak prispevek šteje, lahko uspešno rešujemo življenja,« je dejala in se poklonila darovalcem organov.

»Krog hvaležnosti in sodelovanja je izraz spoštovanje in zahvale – darovalcem in njihovim družinam, strokovnjakom, ki s svojim znanjem in srčnostjo skrbite za bolnike, ter vsem, ki na različne načine prispevate k tej dragoceni zgodbi o upanju, solidarnosti in življenju. Brez vas tega kroga ne bi bilo,« je poudarila **Nina Žitek**, predsednica Slovenskega društva Transplant, ki je tudi sama prestala transplantacijo jeter. »Danes smo se zbrali, ker lahko le skupaj spodbujamo razumevanje, odpiramo prostor za iskren pogovor ter krepimo zaupanje v transplantacijsko dejavnost,« je dejala in napovedala nadaljevanje širitve zavedanja, gradnje razumevanja in spodbujanja k razmisleku o odločitvi za darovanje organov, da tematika transplantacij ne bo več tabu tema

Na dogodku osvetlili delo celotne nacionalne **transplantacijske mreže strokovnjakov**. Nina Žitek je pojasnila, da je **za vsako transplantacijo odgovornih približno 100 ljudi**, poleg darovalcev in njihovih svojcev še številni zdravstveni strokovnjaki in podporni transplantacijski timi.

Transplantacijska dejavnost v Sloveniji poteka pod okriljem Zavoda Republike Slovenije za presaditev organov in tkiv Slovenija transplant (Slovenija-transplant). V transplantacijsko mrežo je vključenih še 11 splošnih bolnišnic, ki delujejo kot donorski centri, Center za transplantacijsko dejavnost v UKC Ljubljana in Center za tipizacijo tkiv na Zavodu za transfuzijsko medicino, seveda pa še številne druge službe: reševalne službe, laboratoriji, Slovenska vojska, prevozniki in drugi. Nacionalna mreža omogoča delovanje donorskega in prejemniškega programa ter zagotavlja, da imajo dostop do zdravljenja s presaditvijo vsi, ki ga potrebujejo. Strokovne ekipe so v pripravljenosti 24 ur dnevno in vse dni v letu.

Najpomembnejši organi, ki jih medicina uporablja za transplantacijo, **so ledvice, srce, pljuča, jetra, trebušna slinavka, ter tkiva kot so roženica, kosti, koža, žile in srčne zaklopke**. Leta 2024 so na Zavodu RS za presaditev organov in tkiv Slovenija transplant zabeležili **47 aktivnih darovalcev**, ki so **po smrti podarili 146 organov**, ustreznih za zdravljenje s presaditvijo. Odklonitev svojcev se je znižala na 17,5 %, kar je najboljši rezultat v zadnjih treh letih. Po podatkih Slovenija-transplant namreč 85 % ljudi v Sloveniji načelno podpira darovanje, v nacionalnem registru pa je opredeljenih le okoli 1,5 % prebivalcev (do konca avgusta 2025 je bilo opredeljenih 17.305 ljudi, od tega 162 proti darovanju).

PRIPRAVA POPOLDANSKE MALICE V KRANJU

Katarina Lukešević

Katja z uporabnico programa v Kranju

Foto: K.B. – ZIFS 2025

V **Kranju** program Veriga psihosocialne oskrbe in druženja izvajata med letom dve izvajalki, in sicer Katja in Simona. V četrtek popoldan, je Katja pripravila **zdravo popoldansko malico** za uporabnico omenjenega programa, s katero sta že spletli prijateljstvo. Kasneje sta se pa odpravili še na **obvezen 30-minutni sprehod**.

PRISLUHNIMO TIŠINI: NOVO UPANJE ZA DEMENCO

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Prvič v zgodovini so **na voljo zdravila**, ki lahko **upočasnjajo potek demence**. Evropska komisija je doslej odobrila že dve, prvo, **lekanemab**, letos pričakujemo tudi v Sloveniji. Namenjeno bo osebam v zgodnji fazi bolezni z blagimi kognitivnimi motnjami.

A kljub novim možnostim zdravljenja strokovnjaki poudarjajo, da je **najpomembnejša preventiva**. Ko pa bolezen izbruhne, je **ključna podpora osebam z demenco in njihovim bližnjim**. Več o demenci, njenem razvoju in načinih spoprijemanja z njo v novi oddaji Prisluhnimo tišini.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 15. oktobra 2025, ob 15.40 uri na TV SLO 1.**

PARTNERSTVO ZA PRIHODNOST

Sodelujoči na drugem forumu Partnerstvo za prihodnost

dr. Nataša Pirc Musar, Borut Sever in dr. Nataša Sorko

Foto: Barbara Reya

FIHO – **Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji** je v torek, 7. oktobra 2025, v Unionski dvorani v Ljubljani organizirala že drugi forum **Partnerstvo za prihodnost**, kjer so sodelovali: **Blaž Cvar** (predsednik Obrtno zbornice Slovenije), **Dane Kastelic** (predsednik Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide), **Romana Girandon** (predsednica Uprave Loterije Slovenija d.d.), **Nina Wabra Jakič** (izjemna ženska z navdihujočo življenjsko zgodbo), dr. **Nataša Sorko** (predsednica Sveta FIHO) in predsednica Republike Slovenije, dr. **Nataša Pirc Musar**.

»Okvir v naši državi, ki ga predstavlja FIHO, je diamantov vreden. **Fundacija z denarjem Loterije Slovenije dela čudeže,**« je na današnjem forumu Partnerstvo za prihodnost dejala predsednica Republike Slovenije, dr. Nataša Pirc Musar. Dodala je, da je slovensko gospodarstvo družbeno odgovorno ter da številna podjetja s podporo projektom invalidskih in humanitarnih organizacij dokazujejo, da vlagajo v ljudi. »Lani je več kot 250 tisoč prostovoljcev opravilo 8,5 milijona ur dela. To je največji dokaz, da smo narod, ki zna stopiti skupaj.«

Forum Partnerstvo za prihodnost je v Unionski dvorani organizirala Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO), da bi **povezala predstavnike države, gospodarstva in civilne družbe** v razpravi o tem, kako zagotoviti dostojno življenje vsem prebivalcem in prebivalkam Slovenije.

Forum je odprl direktor FIHO, **Borut Sever**, ki je poudaril, da je naloga celotne družbe, da stori več za sočloveka: »Vsi smo odgovorni za tiste, ki so poleg nas. Naj bo naša država vključujoča in enakopravna – in naj nihče ne ostane sam. Danes je največja vrednost FIHO prav v ljudeh, ki stojijo za organizacijami. Brez njih bi bila Slovenija siromašnejša, še več ljudi bi ostalo na robu,« je dejal. Ob tem je spomnil, da v Sloveniji skoraj vsak peti prebivalec živi v stiski ter da FIHO danes sofinancira 118 organizacij in več kot 500 tisoč programov, ki pomagajo približno 400 tisoč posameznikom.

V osrednjem pogovoru z direktorjem FIHO Borutom Severjem je predsednica Republike Slovenije, dr. Nataša Pirc Musar, poudarila, da je Slovenija ena izmed držav z najmanjšim razkorakom med bogatimi in revnimi, kar je posledica močnega srednjega razreda in solidarnosti. »Če bomo znali ohraniti trdnost srednjega razreda, bomo ostali na pravi poti. Če bo izginil, bomo imeli velike težave,« je dejala. Predsednica je izrazila, da je ponosna na prostovoljstvo ter delo invalidskih in humanitarnih organizacij, ki po njenih besedah pogosto opravijo naloge, ki bi jih sicer morala opravljati država. »Okvir v naši državi, ki ga predstavlja FIHO, je diamantov vreden. Fundacija z denarjem Loterije Slovenije dela čudeže,« je poudarila in dodala, da je slovensko gospodarstvo družbeno odgovorno ter da številna podjetja s podporo projektom organizacij dokazujejo, da vlagajo v ljudi.

Celoten članek je na voljo na povezavi: <https://www.fiho.si/aktualno/predsednica-rs-dr-natasa-pirc-musar-fiho-dela-cudeze-za-pomoci-potrebne> (vir: FIHO)

POMAGAJMO VERIGI!

Na obisku pri uporabnikih programa Veriga

Foto: arhiv ZIFS

Kot ste že lahko prebrali na straneh Sporočevalca, so nam letos odobrili za naš **nosilni program Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** samo **13.949,51 eur za vse leto za šest izvajalcev**, ki sleherni dan obiskujejo najtežje invalide in jim lajšajo življenje. S temi sredstvi ni mogoče pokriti niti stroškov izvedbe. Ta sredstva so bila porabljena že v drugem mesecu tega leta, zato se obračamo s prošnjo na vse dobre ljudi in bralce tega časnika, ki ga prebirate že od leta 2010 naprej.

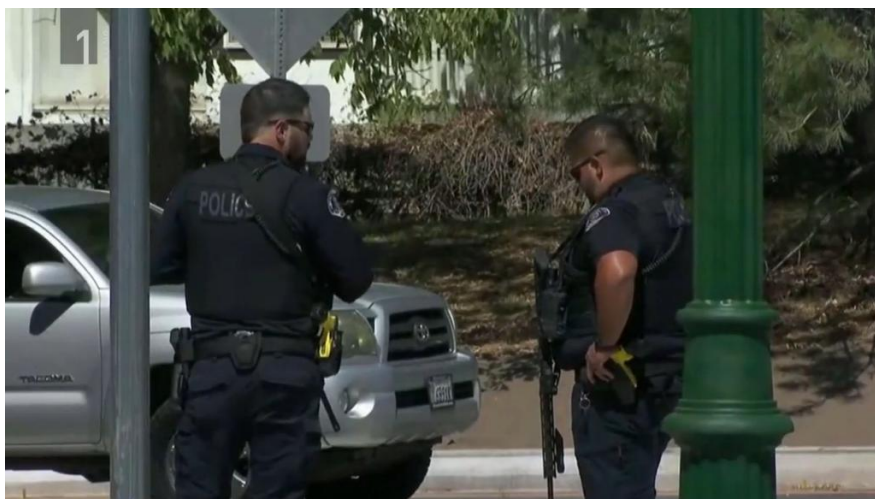
V nekaj vrstnicah ni mogoče povedati, kolikim ljudem je bilo pomagano od začetka tega programa, ki **sega 23 let nazaj**. Gre za **invalide, ki so izpadli iz vseh socialnih mrež** in so se jim v finalni fazi pridružile tudi številne bolezni, kar je bilo mogoče tudi vzrok, da so počasi na njih pozabili tudi prijatelji in svojci. Verigo so prepoznali, kot izjemno uspešen program, tudi naši voditelji, saj smo leta 2011 prejeli visoko državno odlikovanje s strani takratnega **predsednika države dr. Danila Türka**, pa koncem leta 2021 s strani prav tako takratnega **predsednika Boruta Pahorja** ter leta 2018 medaljo Občine Medvode in številnih drugih institucij ter ustanov.

Moralna priznanja so izjemnega pomena, vendar pa je potrebno vedno znova plačevati vse stroške, kar nam brez vaše pomoči ne bo uspelo. Zato se obračamo na vas s to prošnjo za obstanek programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja v naši državi!

Ime plačnika UPN QR - potrdilo		Koda QR 		IBAN plačnika Polog ☐ Dvig ☐	
Namen in rok plačila Humanitarni prispevek		Referenca plačnika Ime, ulica in kraj plačnika		Znesek EUR	
Znesek EUR		Datum plačila Rok plačila		Nujno ☐	
IBAN in referenca prejemnika SI56 0201 1005 0722 866, LJBAS12X SI00 2025		Koda namena CHAR		Namen plačila Humanitarni prispevek	
Ime prejemnika Združenje invalidov - Forum Slovenije Linhartova 3, 1000 Ljubljana		IBAN prejemnika SI56 0201 1005 0722 866		Referenca prejemnika SI00 2025	
Ime, ulica in kraj prejemnika Združenje invalidov - Forum Slovenije Linhartova 3, 1000 Ljubljana		UPN QR 		Podpis plačnika (neobvezno žig)	

Naš **TRR** je **SI56 0201 1005 0722 866** odprt pri NLB d.d.. Pri plačilu navedite **sklic 00 2025**, koda namena je **CHAR**. Ime prejemnika je: **Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, 1000 Ljubljana**. Humanitarni prispevek lahko uveljavljate tudi kot davčno priznano olajšavo.

OROŽJE NAM JE VSEM V POGUBO

Prispevek iz oddaje Poročila na SLO 1 (11.9.2025)

Foto: zajem zaslona rtvslo.si

Že od smrti obeh bratov Kennedy, se Američani prizadevajo, da bi se **omejila prodaja orožja**, še zlasti osebam, ki niso polnoletne, imajo policijsko kartoteko in morda niso duševno stabilne. Vendar se v vseh teh desetletjih ni stvar premaknila niti za ped. Mediji poročajo, da imajo Američani trenutno doma kar 400 milijonov kosov strelnega orožja, kar pomeni več kot en kos po prebivalcu. Od leta 1968, pa do danes, je bilo **s strelnim orožjem ubito milijon in pol prebivalcev**.

Tudi **Dante Ferić** v Jutarnjem listu, 18. septembra 2025, piše, da je bilo v letu 2023 v Združenih državah Amerike, ki so imele takrat okoli 350 milijonov prebivalcev, kar 43.163 smrtnih primerov povezanih z orožjem, medtem ko je na Japonskem, kjer je bilo 120 milijonov prebivalcev zabeleženo reci in piši samo 10 smrtnih primerov povezanih z orožjem. Celo Slovenija prednjači pred Japonsko, saj smo imeli s takšnim in drugačnim orožjem v letu 2023 povezanih več primerov umorov kot na Japonskem, ali natančneje kar 29. Posebnega komentarji k temu niti ni potrebno napisati.

Charlie Kirk

Foto: zajem zaslona rtvslo.si

V zvezi z atentatom nad **Charlieja Kirka** v Oremu (država Utah), je Radio Slovenija poročal, da je Charlie Kirk na zborovanju v Salt Lake Cityju pred nekaj časa govoril, kako pomembna je svoboda za nabavo orožja oziroma kot se je izrazil, da je škoda od umora s strelnim orožjem majhna napram svobodi, ki jo omogoča orožje. Vendar pa je bilo to, žal, za Charlieja Kirka, usodno. Najbolje je, da človek nikoli ne zagovarja orožja, saj ne more vedeti, če ne bo ravno z orožjem, ki ga je zagovarjal kot državljansko pravico, ubit. Mediji poročajo, da je bilo poleg 1,5 milijona žrtev s strelnim orožjem tudi **dvakrat več invalidov in oseb**, ki so zaradi poškodb in stresov ob prisotnosti napadov, doživele in dobile vrsto psihosomatskih bolezni.

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 20. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Invalidka M. J. iz okolice Novega mesta, se nam je v preteklosti, že večkrat oglasila. Pred časom je pri njej živela še hči ter nas obveščala o zgodah in nezgodah z invalidsko komisijo. Tudi to se je čez čas uredilo, tako da je dobila status invalida. Uspelo pa ji pridobiti tudi občinsko stanovanje. Seveda pa še vedno znova pojavljajo raznorazne bolečine, kot posledica avtomobilske nesreče in težkega fizičnega dela v ledeno mrzlih prostorih neke tržnice. Še več pa je psihosomatskih bolezni zaradi okoliščin v zvezi z ločitvijo pred leti ter dodelitve hčere.

Vedno znova občuti napetosti, ki so verjetno posledica travm iz otroštva, revščine in prikrajšanosti. Čas se ne da zavrteti nazaj, da bi se kdor koli izmed nas, drugače odločil, kot se je. Travme pa so kot brazgotine, ki jih ni mogoče izbrisati, kot mogoče one na koži, z lepotnimi operacijami... Če kdaj nismo znali in vedeli odgovoriti s pravnega področja, pa se tudi dandanes obrnemo na našega člana-upokojenega odvetnika, ki je vedno pripravljen brezplačno svetovati, saj ve, da ne mi niti svetovanci-invalidi, nimamo sredstev za honorarje. Še so, tudi pri nas osebe, ki naredijo kaj za dobrobit skupnosti.

- Gluhi naročniki na TV Slovenija, so nas že večkrat opozorili, da se TV Slovenija 3 le redko drži svoje najave, da je ob 20. uri ponovitev Dnevnika z znakovnim jezikom, čeprav je to najavljeno. V digitalni dobi ne bi smela biti težava, da bi se Tretji program vsaj opravičil, če ni sposoben predvajati Dnevnika z znakovnim jezikom v napovedanem času in ne vztrajno dan za dnem na istem displeju pisati, da je to ob 20. uri. Naš predlog je povsem enostaven. Tak Dnevnik naj prenesejo na TV Slovenija 2, kjer ni stalnih prenosov iz Državnega zbora! To bomo tudi predlagali Programskemu svetu RTVS, saj so gluhi gledalci po sedanjem načinu »programiranja« dobesedno diskriminirani.

PRISLUHNIMO TIŠINI: DAN GLUHIH VEČ KOT PRAZNOVANJE

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Kako je, ko ti pijačo prinese **gluh natakar** – in **naročilo oddaš kar v znakovnem jeziku**? V enem izmed izolskih lokalov so stregli gluhi in navdušenih obiskovalcev ni manjkalo. Komunikacija je stekla brez težav, z veliko nasmehi in novimi izkušnjami. Dogodek »**Gluhi strežejo**« je bil več kot le posebna strežba – bil je uvod v praznovanje **mednarodnega dne gluhih, dneva**, ki pomeni priložnost za povezovanje, predstavitve znakovnega jezika in kulture.

Oddaja Prisluhnimo tišini je na voljo preko linka: <https://365.rtv slo.si/arhiv/prisluhnimo-tisini/175164898>

POSLANICA OB SVETOVNEM DNEVU VIDA 9. OKTOBRA

Sebastjan Kamenik*

9. oktober – Svetovni dan vida

Foto: ZDSSS

Kako zelo pomembno čutilo je vid, se mnogi zavejo šele, ko začne pešati ali ko gre z njim kaj narobe. Pa vendar je to tisto čutilo, ki ga **polnovidni** med vsemi čutili najpogosteje uporabljajo, se nanj največkrat oprejo in mu tudi najbolj zaupajo. Na to opozarjajo tudi nekatere ankete in raziskave v mednarodnem merilu, ki **izgubo vida** uvrščajo med najpogostejše in največje strahove med ljudmi. Zato ni nič čudnega, da **praznik vida** ni le mednarodni, temveč **svetovni dan**. Pa vendar se v vsakodnevnih opravkih, razvadah ter ob uporabi številnih telefonov, tabličnih računalnikov in podobnih naprav pogosto premalo zavedamo, kako prav **elektronske naprave s svojim sevanjem** – poleg številnih drugih vplivov na zdravje – **najbolj škodujejo vidu**.

To, pa tudi naš način življenja in dela, ki ga narekuje čas, v katerem živimo, sta med najpogostejšimi dejavniki, zaradi katerih vse več ljudi prej ali slej naleti na različne težave z vidom. Ti se morajo obrniti po pomoč k specialistu in si nadeti očala, ki so bila nekoč statusni simbol, pozneje modni dodatek, danes pa za mnoge nuja. Čeprav je svetovni dan vida na nek način praznik, je prav, da se ob njem vsaj za hip ustavimo in se vprašamo: ali res naredimo vse, da bi ohranili svoj vid zdrav? Ali tisti, ki se spopadajo z večjo ali manjšo izgubo vida, storijo vse, da bi ga ohranili vsaj na takšni ravni, kot ga imajo zdaj?

Tisti, ki so vid izgubili, pogosto povedo, kaj vse bi dali, da bi ga lahko ohranili. In res je tako – **huda ali popolna izguba vida človeku postavi življenje na glavo**. Potrebne je ogromno truda, premagovanja, spodbud in miselnih preskokov, da se posameznik s tem sprijazni do te mere, da lahko z izgubo živi, dela in ustvarja. Do konca pa se z njo ne sprijazni nikoli.

Ob tem dnevu velja razmišljati tudi o tistih, ki **niso popolnoma slepi**, a imajo zaradi večje izgube vida številne specifične težave – ki se jih drugi pogosto sploh ne zavedamo ali pa nanje redko pomislimo. **Mnogi slabovidni očal sploh ne nosijo**, saj jim pri preostanku vida ne pomagajo – **nekaterim bi celo škodila**. Ker pa se tak človek v svojem okolju pogosto giblje samostojno, ga drugi ne zaznajo kot slabovidnega. Zato se v trgovinah, na uradih in drugod pogosto znajde v neljubih situacijah, ko skuša uslužbencem ali komu drugemu pojasniti, da nečesa ne vidi, in prosi za pomoč. Najpogostejše vprašanje, ki ga ob tem sliši, je: »Zakaj pa nimate očal?«

V takih trenutkih in ob tovrstnih vprašanjih je prav, da se iskreno zamislimo, morda tudi kaj preberemo na to temo – predvsem pa bolje pazimo na svoj vid, ne glede na to, v kakšnem stanju je. Številne lepote obstajajo, ki jih z besedami ni mogoče opisati. Čeprav največ vidimo, kadar gledamo s srcem, lahko marsikaj zaznamo le z očmi – in prav preko

vidnih zaznav nam mnoge stvari pobožajo dušo. Zato spoštujemo to naše najpomembnejše in za mnoge najdragocenejše čutilo. Negujmo ga in zanj dobro poskrbimo, kajti ko vid enkrat začne pešati, je lahko že prepozno.

Naj današnji dan služi kot opomnik, da naj bo vid tisti, ki ne zavaja, temveč pomaga pravilno presoјati. Ne pozabimo pa tudi na tisti **notranji vid** – to je **vid, ki ne pozna barvnih odtenkov, ne svetlobe dneva ali prižganih luči**, temveč se kaže v številnih odtenkih občutij. Prinaša svetlobo, ki je ni mogoče videti, a jo je v medosebnih odnosih mogoče še kako močno začutiti.

***Sebastjan Kamenik** je predsedniški kandidat ZDSSS za mandatno obdobje 2025-2029.

INKLUZIVNO - POZITIVNO TUDI NA PTUJSKEM ŠPORTNEM VIKENDU

Silva Razlag

Utrinek iz telovadnice OŠ Mladika Ptuj

Foto: Črtomir Goznik

Javni zavod za mladino, šport in turizem Mestne občine Ptuj je organiziral že **31. ptujski športni vikend**, ki je potekal med 18. in 23. septembrom 2025. Glavni namen takšnega dogodka je v predstavitvi številnih športnih dejavnosti, od vrhunskih do rekreativnih in privabiti čim širši krog ljudi, da se v določeni aktivnosti tudi sami preizkusijo. Kot vsako leto, je bil tudi tokrat odziv izjemen, še posebej v dneh, ko so potekali športni dnevi posameznih osnovnih šol. Eden takih je bil petek, 18. septembra, ko so sodelovali učenci OŠ Mladika in OŠ dr. Ljudevita Pivka Ptuj. Ob tej priložnosti so predstavniki podravskega regijskega centra projekta »**Inkluzivno-pozitivno**« na čelu s koordinatorjem **Komac Gregorjem** predstavili **tri športe za invalide**, in sicer **sedečo odbojko, namizni tenis ter košarko na vozičkih**. Pri slednji sta aktivno sodelovala člana Društva paraplegikov Podravja **Boris Klep** (predsednik društva) in **Bogdan Petek** ob asistenci avtorice tega prispevka, bivše predsednice Društva za šport invalidov Most Ptuj.

Mladi so z izrednim zanimanjem prisluhnili njunim navodilom, številni pa so se tudi sami usedli na voziček in pri tem ugotovili, kako težko je istočasno voditi žogo in poganjati voziček. Nekaterim je uspelo žogo spraviti tudi skozi obroč, česar so bili še posebej veseli. Bili so si enotni, da je to izredno težka in zahtevna športna panoga in da si športniki invalidi za njihove napore, trud in odlične rezultate zaslužijo vso pohvalo, priznanje in spoštovanje.

Ob koncu športnega vikenda je potekala tudi okrogla miza na temo »**Šport v Mestni občini Ptuj**«, na katerem je sodeloval državni sekretar Ministrstva za gospodarstvo turizem in šport mag. **Dejan Židan** in kjer je bil v razpravi dan velik poudarek omenjenemu projektu v podporo čim širši promociji športa med invalidi in vključevanju le-teh v redne športne programe neinvalidov.

**KNJIŽNA NOVOST
ZA IZBOLJŠANJE SPOMINA
Borut Pogačnik**

Miš d.o.o., strani 248, 29,95 eur

Foto: ZIFS

Nik Škrlec je bil državni prvak v recitiranju decimalk števila pi s kar 3.141 decimalkami v letu 2016. Letos je bil manj uspešen, vendar očitno njegove metode izboljšanja spomina veljajo.

Pri spominu gre za tri faze. Prva je **kodiranje**, druga **shranjevanje** in tretja je **priklic uspominenega**. Zelo pomemben je tudi, kot ga sam imenuje: **mišični spomin**, ki je poimenovan kot proceduralni spomin, ki je dolgoročni in na katerega nimamo zavesnega vpliva.

Avtor dobro primerja vožnjo s kolesom, ki se jo naučimo z vajo, kakor tudi druge različne tehnike, o katerih, ko smo se jih naučili, in o njih sploh več ne razmišljamo. Gre tudi za **branje ali računanje**. Skratka, za vse naučene postopke in veščine. Pri tem sodeluje več različnih delov možganov. To je **skupek nevronov**, ki se bodo aktivirali in prek hrbtnjače predali navodila našemu telesu.

Epizodični in semantični spomin, pa sta še dve pomembni skupini. Epizodičnega sestavljajo posamezne epizode vsega, kar se nam je v življenju zgodilo. Kot verjetno že sami veste, so ti spomini zelo povezani s čustvi. Semantični pa je spomin na dejstva, kot smo se jih še »napiflali« v šoli in so nam ostala za vedno v spominu, kot na primer temperatura vrelišča vode, zaporedja planetov v našem osončju, glavna mesta držav, rojstni datumi pomembnih pesnikov in pisateljev ter tako naprej.

Celo glasba in vonji nam lahko prikličejo različne vrste spominov. Posamičnih tehnik pa ne gre podrobno opisati, ker naj bo to tudi izziv za vaše branje v tem času.

Pripomniti je potrebno še to, da običajno recenzijske izvode založbe delijo brezplačno, a v tem primeru ni bilo tako in sem segel v žep po 30 evrov, kar je mogoče nekoliko drago, vendar so se pri nas knjige v zadnjih letih podražile do astronomskih višin, čeprav so baje avtorski honorarji piscev knjig še vedno zelo nizki.

KORAK ZA KORAKOM SKOZI TEMO IN TIŠINO

Dr. Simona Gerenčer

Prva mednarodna tekma na svetu v hoji na 500 m za osebe z gluhoslepoto

Foto: Združenje DLAN

Spisali smo zgodovino. V soboto, 20. septembra 2025, je v okviru **31. varaždinskega polmaratona** potekala **prva mednarodna tekma na svetu v hoji na 500 m za osebe z gluhoslepoto**. Osebe z gluhoslepoto so tekmovali v spremstvu z osebnimi asistenti ali prostovoljci.

V čudovitem sončnem vremenu in ob navdušeni podpori navijačev, smo se podali na čisto pravo tekmovanje in dokazali, da lahko resnično premikamo meje možnega. Vsi uporabniki so tekmo uspešno dokončali, se pri tem odlično zabavali in postavili nov, zgodovinski mejnik. **Lucija Brumec** je med ženskami osvojila prvo mesto, **Anton Polutnik** pa je v moški konkurenci zasedel odlično tretje mesto. Oba si zaslužita najtoplejše čestitke in priznanje. Čestitke tudi njunima spremljevalcema.

Aplavz gre seveda tudi vsem drugim junakom tega dne: Martini, Darinki, Vinku, Zdravku in Matiji. Bravo ekipa. Izjemno ponosni smo na vas. Pomembno je sodelovati in premikati svoje meje. Hvala organizatorjem Udruga gluhoslijepeh osoba Varaždinske županije

JESENSKA ČISTILNA AKCIJA V MESTNI OBČINI CELJE

Gregor Deleja

Vabimo vas k sodelovanju na jesensko čistilno akcijo **Mestne občine Celje »OČISTIMO CELJE«**. Jesenska čistilna akcija bo potekala **v petek in soboto, 17. in 18. oktobra 2025, med 9. in 12. uro.**

Vse **prijave** (vrtci, šole, javni zavodi, itn.) zbiramo elektronsko do 13. oktobra 2025. Prijavni obrazec najdete na: https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx?id=nw4ii_7kvUyYKy1kD7u4ESJwTapAZ49LiwUfd3bkObIUN1NKRvk2SIRLMetVU1ZMVE1ETUVNRzJORC4u&route=shorturl

Če bo slabo vreme, se akcija prestavi na petek, 24. oktober 2025, in soboto, 25. oktober 2025. Za vse dodatne informacije lahko pišete na e-mail kolegici Suzani Vurunič z Oddelka za okolje in prostor ter komunalno (suzana.vurunic@celje.si). S skupnimi močmi lahko naše mesto naredimo še lepše, pri naših najmlajših pa zbudimo čut za odgovornost do narave, okolja in skupnosti. Seveda to velja tudi za **invalidne iz Celja**, zato vljudno vabljeni.

PRAZNOVANJE 20-LETNICE DELOVANJA ZDRUŽENJA DLAN Dr. Simona Gerenčer

The poster is for the 20th anniversary of the DLAN association. It features a large, stylized white flower with many petals in the background. In the top left corner, there is a logo with the number '20' and a red heart, with the text 'LET DELOVANJA ZA LJUDI Z GLUHOSLEPOTO' below it. In the top right corner, there is a logo for 'zdrženje DLAN gluhošlepih Slovenije' featuring a stylized eye and hand. The central text, in various colors and boldness, reads: 'Zdrženje gluhošlepih Slovenije DLAN vas z velikim veseljem vabi na 20-LETNICO DELOVANJA ZDRUŽENJA DLAN ob EVROPSKEM DNEVU GLUHOSLEPIH v sredo, 22. 10. 2025, ob 17. uri v SiTi Teatru BTC, Ljubljana'. Below this, it says: 'Skupaj bomo obeležili dve desetletji trdega dela, vztrajnosti in uspehov Zdrženja DLAN ter počastili Evropski dan gluhošlepih. Program bo bogat z glasbenimi vložki priznanih slovenskih glasbenikov, nastopi oseb z gluhošlepoto ter nagovori uglednih gostov. Po programu se bomo družili ob pogostitvi. Veseli bomo vaše prisotnosti in soustvarjanja tega čarobnega večera. Obvezne prijave zaradi omejenega števila mest do 20. 10. 2025. Prijave na: maja@gluhošlepi.si'. At the bottom, in a red script font, is the phrase 'Poslušam s srcem in gledam z dlanmi.'

20 LET DELOVANJA ZA LJUDI Z GLUHOSLEPOTO

zdrženje **DLAN** gluhošlepih Slovenije

Zdrženje gluhošlepih Slovenije DLAN
vas z velikim veseljem vabi na

20-LETNICO DELOVANJA ZDRUŽENJA DLAN
ob
EVROPSKEM DNEVU GLUHOSLEPIH
v sredo, 22. 10. 2025, ob 17. uri
v SiTi Teatru BTC, Ljubljana

Skupaj bomo obeležili dve desetletji trdega dela, vztrajnosti in uspehov
Zdrženja DLAN ter počastili Evropski dan gluhošlepih.

Program bo bogat z glasbenimi vložki priznanih slovenskih glasbenikov,
nastopi oseb z gluhošlepoto ter nagovori uglednih gostov.
Po programu se bomo družili ob pogostitvi.

Veseli bomo vaše prisotnosti in soustvarjanja tega čarobnega večera.

Obvezne prijave zaradi
omejenega števila mest do 20. 10. 2025.
Prijave na: maja@gluhošlepi.si

Poslušam s srcem in gledam z dlanmi.

20 let delovanja Zdrženja DLAN

Foto: Zdrženje DLAN

Z velikim ponosom in hvaležnostjo Vas vabimo, da se nam pridružite ob praznovanju **20-letnice delovanja Zdrženja gluhošlepih Slovenije DLAN**, ki bo potekalo **22. oktobra 2025 ob 17. uri v Siti Teatru v Ljubljani**. Dvajset let je čas, v katerem smo skupaj z osebami z gluhošlepoto, njihovimi svojci in številnimi sodelavci prehodili pomembno pot. Od prvih korakov prepoznavanja potreb, do uveljavljanja gluhošlepote kot samostojne invalidnosti in razvijanja jezika gluhošlepih. Na tem praznovanju želimo z Vami deliti hvaležnost za prehojeno pot ter pogled usmeriti v prihodnost. Veseli bomo Vaše prisotnosti in skupnega praznovanja. Prijave na dogodek so obvezne.

»OTROK JE OČE ČLOVEKA« Zoran Radonjić »Žonki«

Prva leta življenja so odločilna za vse nadaljnje življenje in oblikovanje človeške osebnosti. To dokazujejo denimo primeri t. i. **divjih otrok**. Leta 1920 so v Bengaliji v Indiji **našli dveletno in osemletno deklico**. Domneva se, da sta bili sestrji. Poimenovali so ju **Amala** in **Kamala**. Obe sta večino svojega kratkega življenja **preživel** z volkovi in sta se temu primerno tudi vedli (hodili sta po vseh štirih, jedli surovo meso, tulili kot volkulji; obe sta imeli neobičajno dobro razvit sluh in voh, tudi nočni vid sta imeli razvit bolj kot običajen človek, odvajanja nista kontrolirali, iz krožnika sta jedli z usti, brez pomoči rok ipd.). Poskusili so ju socializirati. Naučili sta se jemati hrano iz posode, začeli sta se oblačiti in hoditi

vzravnano. Za popolno socializacijo je bilo prepozno. Mlajša Amala je umrla po dveh letih zaradi griže in driske (ob njeni smrti je Kamala prvič jokala), Kamala pa se je v šestih letih naučila 40 besed.

Podobno se je zgodilo z divjim **dečkom Viktorjem**, ki so ga našli konec 18. stoletja v južni Franciji, le da je on umrl pri štiridesetih zaradi prehlada.

Naslednji primer tudi priča o pomenu zgodnje vzgoje. **Kralj Akbar**, ki je vladal v Indiji konec 16. stoletja, je ukazal svojim podrejenim, da eno skupino dojenčkov vzgajajo brez kakršnekoli jezikovne vzgoje. Hotel je namreč preveriti verovanje, ali bodo spregovorili z »božjim jezikom« (hebrejščino). Otroke so vzgajali gluhonemi. In kaj se je zgodilo? Otroci sploh niso spregovorili.

NA PARAFESTU »POSTANI ŠPORTNIK« PREDSTAVILI PARAŠPORT IN POUČARILI POMEN GIBANJA ZA INVALIDE Drago Perko

Šport krepi kakovost življenja na več ravneh

Foto: Marko Pigac

Na Parafestu »**Postani športnik**«, ki poteka pod okriljem Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja (**Zveza ŠIS – SPK**), Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Republike Slovenije Soča (URI Soča) in Lidla Slovenija, so **slovenski parašportniki mladim invalidom predstavili različne parašporte**.

Z dogodkom organizatorji že peto leto zapored spodbujajo otroke s telesnimi oviranostmi h gibanju in ukvarjanju s športom, obenem pa krepijo prepoznavnost parašporta tudi širše.

URI Soča je v četrtek, 2. oktobra 2025, postala prizorišče Parafesta Postani športnik, dogodka, ki **vsako leto otrokom in tudi starejšim**, ki so **na rehabilitaciji v URI Soča**, nudi priložnost spoznati različne parašporte ter jih navdušuje nad gibanjem in ukvarjanjem s športom. Slednje je tudi glavni namen dogodka, saj **šport krepi kakovost življenja na več ravneh** – pomaga pri rehabilitaciji, prispeva k razvoju novih veščin, krepi samozavest ter pomaga pri vključevanju v družbo, sklepanju prijateljstev in premagovanju osebnih izzivov.

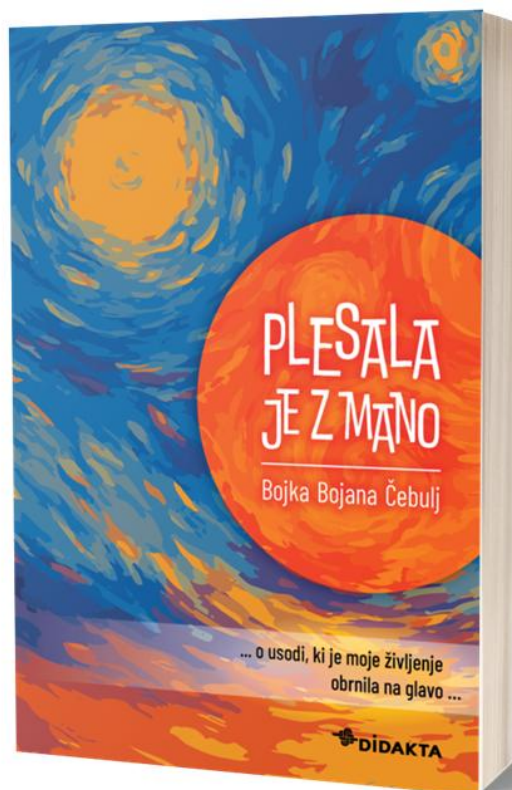
»Šport v življenja invalidov prinaša ogromno koristi, hkrati pa je pomemben del rehabilitacijskega procesa, saj posameznikom pomaga k hitrejši vrnitvi v aktivno življenje. Naš cilj je, da mladi invalidi razvijajo svoje talente in spoznajo, da invalidnost ni omejitev za doseganje osebnih ciljev,« je dejal **Damijan Lazar**, predsednik Zveze ŠIS – SPK.

Slovenski parašportniki mladim invalidom predstavili priljubljene parašporte

Predstavitve in preizkus različnih parašportov sta prvi korak pri **spodbudi mladih invalidov h gibanju**. Da sploh lahko vzgojijo ljubezen do gibanja, morajo najprej ugotoviti, kateri športi so jim na voljo in kateri jim ustrezajo.

Na tokratnem Parafestu so parašportniki invalidom predstavili **pet športnih disciplin**: Luka Trtnik je predstavil paranamizni tenis, Nejc Stakne paraatletiko, Simon Turk paralokostrelstvo, Blaž Adamlje in Klemen Kramžar sta predstavila boccio, Jovita Jeglič pa curling na vozičkih.

KNJIŽNA NOVOST PLESALA JE Z MANO

Založba Didakta, strani 199, 29,99 eur

Plesala je z mano je ganljiva in navdihujoča življenjska zgodba **Bojane Čebulj**, ki jo je bolezen čez noč odtrgala od aktivnega življenja.

Iz uspešne podjetnice, neumorne popotnice in strastne športnice se je morala znajti v vlogi, kjer je bila **popolnoma odvisna od pomoči drugih**. Knjiga je **iskrena izpoved** o trenutkih, ko so ji bili odvzeti samoumevni vsakdanji gibi, ko so jo preplavili strahovi, bolečina in občutek nemoči, a tudi o moči volje, ki jo je kljub vsemu gnala naprej.

Avtorica se ne izogiba najtežjim vprašanjem – kako sprejeti izgubo, kako se soočiti s tem, da življenje nikoli več ne bo enako, in kako najti smisel, ko se vse zdi izgubljeno. Njena pripoved je polna surove resničnosti, a hkrati prežeta z upanjem, notranjo močjo in odločnostjo, da življenje kljub vsemu ostaja vredno plesa.

Knjiga ni le osebna zgodba, ampak tudi **univerzalno sporočilo** o tem, kako krhko in nepredvidljivo je naše bivanje, ter opomin, da je v vsakem trenutku mogoče najti razlog za naprej. Bralca vabi k razmisleku o lastnih mejah, o pomenu zdravja, hvaležnosti in sočutja. Plesala je z mano je knjiga, ki se dotakne srca in navdihne, da tudi v najtežjih trenutkih iščemo svetlobo in pogum za nove začetke.

Iz recenzij:

Še danes ne vem, kje je Bojanca takrat našla moč in to neverjetno upornost, da je preživela vse tisto, najhujše ...

– Tereza Kesovija

Bojanina življenjska pot se razkriva kot film, prepleten z lahkotnimi in težkimi trenutki, ki bralca popeljejo skozi labirint človeškega obstoja. Knjiga je terapevtsko delo, ki zaceli ranjeno dušo, saj dokazuje, da je z izjemno močjo in upornostjo mogoče kljubovati tudi najbolj srditim življenjskim viharjem, ki nas postavijo na preizkušnjo.

– dr. Rado Janša dr. med

199 strani, mehka vezava, 165x235 mm, cena: 29,99 EUR.... Zahvaljujem se za vaš nakup knjige, saj mi boste tako pomagali pokriti del stroškov izdaje in tiska knjige, ker **moja invalidska penzija ni velika...** Naj knjiga začne svoj ples.

POMEMBNOST OBNOVITVENE REHABILITACIJE

Branka Perne

Foto: arhiv Radio Zeleni val

Osebe z motnjo v duševnem razvoju so velikokrat prikrajšane za ustrezen dopust, zato je za njih **obnovitvena rehabilitacija** izjemnega pomena. O tej temi se bo Borut Pogačnik pogovarjal s predsednico **Zveze Sožitje - Zveze društev** za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije **Branko Perne**.

Oddaja bo tokrat v petek, **17. oktobra 2025**, med **10.30 in 11.15 uro**, kjer boste lahko, če boste poklicali na številko **01 786 0 400**, sodelovali pri nagradnih vprašanjih in s svojimi mnenji ter stališči popestrili oddajo. Frekvence **Radia Zeleni val** pa so: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

Sporočevalca izdaja Zdrženje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev)

Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.